

INNI, LECZ TACY SAMI

Mimo iż na przestrzeni lat postrzeganie człowieka z niepełnosprawnością zdecydowanie zmieniło się na lepsze, to nadal człowiek ten określany jest mianem Inny czy Obcy.

W literaturze dużo miejsca poświęca się społecznemu funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnościami, ich udziałowi w sferze życia rodzinnego, edukacyjnego i zawodowego.

Niestety, idee integracji czy normalizacji pozostają na etapie tolerancji tylko do momentu, kiedy nie musimy ustąpić im miejsca w przestrzeni społecznej.

Rodzi się więc pytanie, dlaczego tak trudno współistnieć pełnosprawnym z niepełnosprawnymi, dlaczego funkcjonowanie pełnosprawnych implikuje szereg barier w życiu niepełnosprawnych, dlaczego swoją postawą wytyczamy ścieżki, którymi osoby z niepełnosprawnością za naszą zgodą mogą podążać i dlaczego pełnosprawni łamią prawa człowieka niepełnosprawnego, nie pozwalając mu wywiązywać się z różnych ról społecznych?

Marzenia osób niepełnosprawnych niczym nie różnią się od marzeń osób zdrowych.

O czym więc marzą niepełnosprawni?

Chcą być sportowcami, aktorami, muzykami... Interesują ich podróże, sztuka, motoryzacja... A czasem pragną mieć po prostu dobrą pracę, przyjaciół i rodzinę.

Jedni potrafią być niezwykle zdeterminowani i wytrwali w spełnianiu swoich marzeń, inni nawet nie uświadamiają sobie ich istnienia. Dopiero, gdy znajdą się

we właściwym miejscu, wśród ludzi, którzy zapewnią im odpowiednie warunki do rozwoju i uwierzą w ich możliwości, rodzą się wspaniałe talenty, które mogą być inspiracją dla nas, ludzi zdrowych.

Niektóre z osób niepełnosprawnych nie są w stanie doświadczyć pracy, czy też nauki, ale w zamian, odpowiednio motywowane, odkrywają i rozwijają swoje pasje, co czyni je szczęśliwszymi i pewniejszymi siebie. Już sama wiara oraz próba rozwijania talentu sprawiają, że pokonujemy własne słabości i lęki, a tym samym stajemy się silniejsi. Wokół nas jest wiele osób z niepełnosprawnością. Nie zawsze w siebie wierzą, jednak przy odpowiednim wsparciu i opiece pokazują, jak wiele potrafią. To dzięki marzeniom podejmujemy w życiu wyzwania, odkrywamy talenty i realizujemy pasje sprawiając, że życie staje się ciekawsze i warte... przeżycia. Marzenia - duże i małe, ma je każdy z nas, niezależnie od statusu, płci, wieku czy sprawności fizycznej lub intelektualnej.

Osoby niepełnosprawne żyją i rozwijają się w specyficznych warunkach. Odmienność wyglądu i sposobu funkcjonowania sprawia, że są postrzegane jako różniące się od typowych przedstawicieli zbiorowości. Postrzegane odchylenia od normy, obejmujące ograniczenia sprawności, dysfunkcje i defekty wywołują określone reakcje społeczne, wyrażające się poprzez postawy, powstawanie stereotypów i stygmatyzowanie osób mających określoną cechę niezgodną z normą.

Każda osoba, bez względu czy jest osobą pełnosprawną czy też nie, zwraca uwagę na to jak oraz co mówią o niej inne osoby. Osoby niepełnosprawne w sposób szczególny skupiają się na tym, jak się o nich wypowiadają inni.

Z czego to wynika?

Otóż osoby, które utraciły sprawność w pewien, być może nawet bardzo niewidoczny sposób odróżniają się od innych, dlatego oczekują, aby mówić o nich z szacunkiem. Może się zdarzyć, że niektóre określenia wypowiedziane pod adresem osoby niepełnosprawnej mogą ją bardzo urazić, a dla osoby wypowiadającej te słowa nie są one w żadnym sposób obraźliwe i negatywne.

Przykładowo należy pamiętać, że nie można mówić o osobie niepełnosprawnej, „kaleka czy inwalida”, tylko osoba niepełnosprawna. Podobnie urazimy osobę niesłyszącą, jeśli powiemy o niej „głuchy”. To jak zwracamy się do osób, które utraciły w pewnym stopniu swoją sprawność, jest naprawdę bardzo ważne, zarówno dla budowy ich samooceny, poczucia akceptacji swojej niepełnosprawności, a także ich prawidłowego funkcjonowania społecznego wśród innych osób, grup społecznych.

Fakt przebywania wśród osób niepełnosprawnych nie powinien wiązać się z poczuciem niezręczności oraz brakiem komfortu osób pełnosprawnych. Należy być świadomym, iż niektóre rodzaje niepełnosprawności wymagają odpowiedniego traktowania oraz zachowania wobec osób niepełnosprawnych, jednakże nie jest to równoznaczne z tym, że mamy unikać kontaktu z nimi.

Warto znać podstawowe zasady, których trzeba przestrzegać podczas kontaktu z osobami o różnych rodzajach niepełnosprawności, a wówczas żadna ze stron kontaktu nie będzie czuła się niekomfortowo.

Przykładowo inaczej należy się zachować podczas kontaktu z osobą niewidomą, a inaczej podczas rozmowy z osobą niesłyszącą. Istnieje kilka ogólnych zasad, których MUSIMY przestrzegać podczas kontaktu z osobą niepełnosprawną.

Osoby sprawne w kontakcie z osobą niepełnosprawną, powinny pamiętać zawsze o tym, aby:

- 1) zanim zaczną udzielać pomocy, zapytać czy dana osoba jej potrzebuje - to, że ktoś jest niepełnosprawny nie oznacza, że koniecznie od razu potrzebuje jakiejś pomocy.** Czasem dzieje się wręcz odwrotnie, gdyż osoby, które utraciły sprawność, bardzo chcą czuć się samodzielne i móc sobie radzić i pokonywać trudności samemu. Dobrą radą jest stwierdzenie mówiące o tym, aby „nie wrywać się z okazywaniem i udzielaniem pomocy”, ale najpierw zapytać, czy osoba tej pomocy potrzebuje.
- 2) prowadzić rozmowę bezpośrednio z osobą niepełnosprawną.** Podczas rozmowy z osobą niepełnosprawną, np. osobą niesłyszącą należy zwracać się bezpośrednio do naszego rozmówcy, a nie tłumacza języka migowego, towarzysza osoby niepełnosprawnej czy też jej pomocnika. Osoby niepełnosprawne mogą nie życzyć sobie i wręcz tego nie lubić, jeśli chodzi o pytania dotyczące swojego schorzenia, dlatego może nie warto czasem poruszać tego tematu.
- 3) nie podejmować decyzji za osoby niepełnosprawne - każdy lubi decydować o sobie, więc dlaczego mamy tego prawa pozbawiać osoby niepełnosprawne?** Nie należy angażować nikogo w różne czynności czy akcje bez wcześniejszego zapytania o zgodę. Należy pamiętać, żeby nie pomijać i nie zapominać o osobach niepełnosprawnych przy organizowaniu i planowaniu różnego rodzaju rzeczy, będąc przekonanym, że osoby niepełnosprawne sobie nie poradzą. Tego typu zachowanie może być odebrane jako dyskryminujące.
- 4) zachować ostrożność w kontakcie fizycznym z osobą, która utraciła sprawność.** Każdy posiada granice, jeśli chodzi o fizyczny kontakt z drugim człowiekiem, dlatego zwykle

poklepanie po ramieniu dla osoby niepełnosprawnej może sprawić, że ta osoba poczuje się niekomfortowo lub nawet efektem zwykłego poklepania może być ból czy upadek osoby niepełnosprawnej. Trzeba zachować odpowiednią ostrożność. Ponadto osoby niepełnosprawne poruszające się wózkami inwalidzkimi czy korzystające z balkonika do chodzenia traktują sprzęt rehabilitacyjny jako pewną część swojej przestrzeni. Dlatego najlepiej nie opierać się o te rzeczy, nie dotykać ich oraz nie bawić się nimi.

Warto zapamiętać powyższe rady, które pomogą uniknąć, zarówno naszego zakłopotania, jak i poczucia braku komfortu osoby niepełnosprawnej.

APEL OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ:

- **POZNAJ** mnie i moją niepełnosprawność, wtedy będzie Ci łatwiej mnie zrozumieć i zaakceptować.
- **ZROZUM** moje ograniczenia, wtedy będzie Ci łatwiej mnie poznać i mi pomóc.
- **ZAAKCEPTUJ** moją inność, wtedy znikną wszystkie bariery między nami, Twój strach, mój wstyd.
- **Nie bój się POZNAĆ** niepełnosprawności, dzięki temu **ZROZUMIESZ** ją i **ZAAKCEPTUJESZ**.
- **Nie patrz na mnie poprzez stereotypy, bądź otwarty i tolerancyjny.**

APEL OSOBY PEŁNOSPRAWNEJ:

- **POZNAJ** moje obawy i postaraj się je rozwiązać.
- **ZROZUM** moje zachowanie wobec Ciebie, które wynika po prostu ze strachu i niewiedzy.
- **ZAAKCEPTUJ** moją chęć pomocy. Nie traktuj jej jak przejawu litości.
- **Przełam tabu. Pozwól się POZNAĆ, ZROZUMIEĆ i ZAAKCEPTOWAĆ.** Niech nie zniechęcają Cię moje obawy.
- **Nie powielaj stereotypów, pokonaj swój wstyd i nieśmiałość.**